

ПроТеЖе

Не забувай про свій рідний край

АНОНС:

Довбуш – герой із “Марвел”, Робін Гуд чи розбійник? – 4ст.

Мальовничі місця Івано-Франківщини – 3ст.

Там по-таємному тихо – 7ст.

Фото Міли Орлик

Яке воно життя, якщо його по-справжньому жити?

Це сталося в один прекрасний весняний день. Саме тоді стерлася, зникла, випарувалася межа між однією з сотні моїх мрій та її здійсненням. Не скажу, що для цього була пророблена якась тотальна робота, але збіг та фортуна – це теж класна штука і часто допомагає реалізувати цілком достойні бажання. Загалом, читайте далі.

Ледь не забула. Маленька передісторія. Отож, якщо коротко, то я студентка-журналістка, яка успішно закінчує вже 3 курс. І звісно, за ці роки знайшла

чимало близьких собі по духу людей. Одна з них – Юлька Варчук, або як каже на неї один мій викладач Варчукова. Сама ж я її вважаю своїм Чокопончиком. Так от, нещодавно цій малишці стукнуло 20 років. Вона зібрала найкращих своїх падружань на Івано-Франківщині в смт. Печеніжин, що, здається, за 10 кілометрів від міста Коломиї. Поки що усе зрозуміло? Маю надію, що так. Я і ще дві моїх падружані-одногрупниці приїхали до іменинниці не просто зїсти пирогів з афенами (але по правді,

смачніших пирогів, ніж там я ще не їла. Мамо, вибач!), у нас була місія – підкорити величну гору Говерлу. 22 травня 2021 рік

6:00 – дзижчить, пишчить мій телефон. Здається, цього ранку він видавав звуки дещо гучніше, ніж зазвичай. У передчутті чогось неймовірного я відкрила очі відразу, взяла свою «тарактайку» з підлоги до рук і перевернулася на інший бік. Біля мене на відстані десь 30-40 сантиметрів лежала темноволоса Софія (вона ж моя подруга та одногрупниця). Здається, вона теж здригнулася від

будильника. Я ще на хвилику закрила очі, міцно притиснувши свій телефон до грудей, уявила себе на вершині гори і кулею піднялася з ліжка. Юля та Настя (я думаю, ви здогадалися, що це друга наша спільна падружаня-одногрупниця) теж прокинулися. І всі ми почали бігати, літати, скакати. Аж поки нас не загнали за стіл, де ми трохи заспокоїлися і почали поповнювали свою енергію перед нелегким сходженням.

(Продовження на 2 стор.)

2 Яке воно життя, якщо його по-справжньому жити?

(Початок на 1 стор.)

Чорт, забула вам сказати найголовніше – я ніколи не піднімалася в гори. Вони завжди мене чарували, манили, кликали. І от, я йду до вас. Точніше їду. Точніше не до вас, а до тебе, Говерло.

8:00 – з рюкзаками, їжею та музичною колонкою наша команда сіла у чорний бус і ми вирушили назустріч моїй мрії. У свій рюкзак я пхала все, що могло знадобитися у подорожі: шарпетки, головний убір, куртка, зарядка для телефону і ще щось. Досвіду я такого ще не мала, тому важко було передбачити, що знадобиться під час сходження.

10:30 – ми доїжджаємо до підніжжя Говерли. Я відчуваю тремтіння у нижніх кінцівках, бо на самій вершині видніється сніг. Сніг! Люди добрі, за тиждень літо, Боже, а там сніг. Ми усі у весняному взутті. Добре, що хоч куртки взяли. У машині табло показує +10 градусів. Якого чорта? Вдома було +18.

11:30 – ми запаркували нашу "ластівку". Ну як ми. Юлін брат – Богдан. Саме

його спокій заспокоював і мене. Сьогодні він наш Мойсей. Можливо, Богдан теж хвилювався, втім я не змогла це розгледіти або відчути. Ми вийшли з машини, кинувши до рота ще по 1-2-3 бутерброди. А у мене зуб на зуб не попадає. Очі не вірять побаченому, ноги хочуть бігти назад, а душа в рай. Душа відчуває. Їй тут подобається, тому ми беремо рюкзаки і вирушаємо.

12:00 – ми піднімаємося. Поки йдемо лісом під невелику гору, яка стає все крутішою. Моментами трохи захекувалася, але мене не зупинити. Тут не дуже хотілося говорити, хоча компанія у нас була супер весело-товариська. Хотілося слухати себе.

13:00 – ліс закінчувався, ноги мокріли, бо чим вище, тим більше снігу було. Я почала відчувати чванання в одній нозі. Але за рахунок того, що ми рухалися їй було тепло. Місцями снігу було так багато, що оминути його не вдавалося. І мова йде не про п'ять сантиметрів снігу, а про 20-30. Подошва весняних кросівок інколи відмовлялася протистояти тому всьому. Через це ми падали, ковзалися, втрачали рівновагу.

13:30 – далі сніг вкриває практично 80% поверхні. І тут починається справжній треш. Моя душа, яка хотіла бути наодинці тепер розуміє, що ми маємо триматися одне одного і бути командою. Веде нас знову Богдан. Ми усі, як курчата за ним. Холодно, чорт забирай. Вітер ривками такий сильний, що я починаю знову

нервувати. Мене охоплює паніка. Ми йдемо повільно. Ми йдемо і не бачимо, куди саме прямуємо. Вершини не видно. Синіх поміток також. У полі зору лише кущі та сніг. У цей момент дороги я почала панікувати ще дужче, але як виявилось, це ще не був мій пік.

14:30 – вже попереду видніються люди. Ми тут не одні. Втім вершини досі не видно. Кущів стає все менше, а нахил – крутішим. Я погано відчуваю кінцівки рук, бо лізу практично рачки, чіпляючись просто за сніг. І тут у нашій групі починається паніка. Я точно пам'ятаю, як Юля благала повернутися назад, бо вона відповідала за нас. Але кожен з нас, гадаю, розумів, що назад ми не зійдемо. Я дивилася вниз разів зо два. І мені хотілося ридати, чесно. Мені здавалося, що ми вилазили на слизьку стіну і нас може в будь-який момент знести вітер. Мені було страшно.

Дуже. Я боялася смерті. Своєї. Людей, які йшли позаду мене. Я відчула безсилля і як страх починає мене поїдати. І я заплакала. Заплакала, бо не бачила кінця. Заплакала, бо не знала, скільки ще нам йти і чи я взагалі дійду. У той момент я почала молитися. З моїх ж думок мене вирвала Софі, яка лізла позаду. Вона підтримала мене.

То була десь **15:10**. Я побачила траву жовто-болотного кольору і зелені-зелені кущі. Я впала на траву. Здається, поцілувала землю. Це була таке щастя, просто Боже благословення, що всі ми

Фото Міли Орлик

пройшли той шмат дороги. Піднявшись ще трішки вище, ми дісталися до Малої Говерли. І от нарешті! Ми бачимо людей. Ми бачимо, який подолали шлях! Гордість мене розпирає і я вмикаю (вперше в житті) пряму трансляцію в Instagram. Мене бомбило! Я кричала і була сама для себе героєм. Ми бачимо Говерлу. Вона так близько і одночасно далеко. Омріяна у снах. Нереалізована на яву. Ми не були готові йти ще вище. Назад я летіла. Мені було легко і зовсім нестрашно.

17:00 – ми спустилися набагато швидше і легше, ніж підіймалися. Фотографувала чи не кожне дерево, бо розуміла, що швидко сюди не повернуся. Я хотіла зафіксувати кожен мить.

А далі я втратила лік часу. Безмежно вдячна сім'ї Варчуків за пережиті емоції, за прищеплення любові до гір, лісу і землі. Згодом, за вечерею ми уже сміялися над усім цим.

Оххх, таке воно життя, якщо його по-справжньому жити.

Міла ОРЛИК

Фото Міли Орлик

Не знаєте, що робити цих вихідних? Для вас я підготувала п'ять найкрасивіших місць Прикарпаття для гарного вікенду з друзями, родиною чи для самотніх прогулянок.

• Шешори Чому сюди?

Однозначно, через водоспади. Тут розташований Великий та Малий Гук, останній просто у центрі села Шешори. Висота падіння води у ньому становить майже 2 метри. Якщо пройти 250 метрів вниз за течією річки, то можна натрапити на водоспад Великий Гук заввишки у 5 метрів.

Розташування:

С. Шешори у Косівському районі.

• Вовчинецькі гори Чому сюди?

Це частина Покутської височини, що сягає 300-350 метрів над рівнем моря, з схилами та плоскою поверхнею. Також тут ви зможете побачити рослини, які занесені до Червоної книги.

Розташування:

На північному сході від обласного центру – міста Івано-Франківська, біля села Вовчинець.

• Галицький національний природний парк Чому сюди?

На території парку виявлено 45 видів рослин і 37 видів тварин, що є представниками Червоної книги України.

Розташування:

Галицький район

Дністровський каньйон
Фото з відкритих джерел

• Дністровський каньйон Чому сюди?

Каньйон є своєрідним геологічним музеєм, де зібрані геологічні, ботанічні, гідрологічні пам'ятки природи. Вони формують неповторні ландшафти. Тут створені сприятливі умови для парапланеризму та дельтапланеризму, які є не тільки окремими видами спорту, а ще й прекрасним активним відпочинком для всіх охочих.

Розташування:

Тлумацький та Городенківський райони

• Манявський водоспад Чому сюди?

Висота падіння води - 18 метрів. А саме русло річки нижче водоспаду утворює кам'яний каньйон. У місці падіння води утворилося невелике озерце. Навколо водоспаду – ялицево-букові ліси, тому дихається тут легко та з насолодою.

Розташування:

С. Манява у Богородчанському районі

Юлія ВАРЧУК

Там, де дихати легше

ТИ тут маленька і безсила. ТИ тут думаєш про величне і нездійсненне. ТИ тут є ти: особлива, стійка, чуттєва. Тут: в безмежному просторі, в височезному лісі, гучності води, в абсолютній тиші, з неможливими краєвидами. Стежка Довбуша - стежина для твоїх "мурах".

"Не варто йти самим, якщо заблукаєте - вас ніхто не знайде, бо це нереально", - така позитивна установка була закладена нам одним із продавців біля входу. Ми ризикнули. І ви ризикніть піти з нами (як мінімум текстом).

Йти доволі легко, але

не засмучуйтесь, що обіцяні краєвиди не на першому кроці. Спочатку ліс, дерева, пісок і камені. Подекуди зустрічаються

Скелі Довбуша
Фото Анастасії Кисіль

туристи з усмішкою на лиці і, ніби зарядженні. Мали необережність запитати одного як йому там, на скелях Довбуша. Півгодини слухали про красоту. А нам вже кортіло не слухати, а побачити її. Височенні. Неймовірні.

Далі 3,5 кілометри ще вгору на гору Маковиця. Це входить у Стежку Довбуша.

Аносували ще перед самою вершиною у горах можна смачно поїсти і подивитись як роблять справжній гуцульський сир. Це і змушувало мене підніматись вище. Перші краєвиди почались десь на третьому кілометрі від початку стежки.

Про гори. Про Маковицю.

Напевно моя душа живе серед гір. Серед свіжості і чистоти. Там, вона дихає у такт з деревами. Там вона підспівує птахам. Гори заспокоюють організм. Там можна подолати межі своїх можливостей - підкоривши одну з велетнів! Душа обрала гори, подбавши і про свій дім - тіло. Організм виробляє більше еритроцитів, концентрація гемоглобіну в крові зростає, а розширені судини прискорюють транспорт кисню та поживних речовин.

Анастасія КИСІЛЬ

4 Довбуш – герой із “Марвел”, Робін Гуд чи розбійник?

Ще з дитинства чула історії про легендарного Олексу Довбуша, але для когось він був позитивний персонаж, а для когось негативний. Хто ж він насправді? Спробуємо вияснити справжню істину разом.

Історія Довбуша

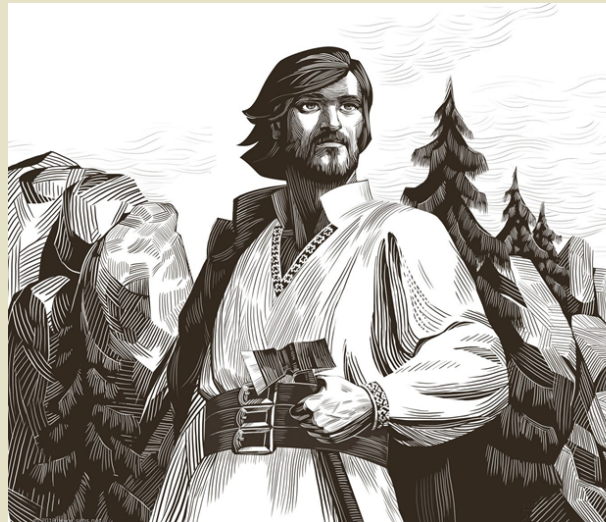
Народився 1700 року в убогій селянській родині у селищі Печеніжині, що на Коломийщині. Олекса за прикладом багатьох селян, розорених шляхтою, залишив батька та матір і пішов в опришки, щоб боротися за селянську правду.

Його партизанська тактика боротьби була запорукою успіху, а саме несподіваність, конспіративність і блискучість наступів. Завдяки цьому, у гірських умовах Довбуш ставав невловимим і грізним противником шляхти.

Основу загону Довбуша склали представники найубогіших верств поневоленого народу.

Довбуш – кат чи великодушна особистість?

Він карав тих гнобителів, які жорстоко поводитися зі своїми підданими. Це і застало героя з Чорногори – свого опорного пункту – пройти зі своїм загonom нелегкими дорогами на Поділля до Борщева, щоб напасти на полковника Костянтина Золотницького, який до смерті мучив селян у своїх маєтках. Також він спалив лихварські папери пана Лошака, захищаючи інтереси розореного

Зображення взято з Pinterest
Олекса Довбуш

селянства, адже більшість були йому винні не малі кошти.

Символ мужності та нескореності

В умовах жорстокого гноблення рух Довбуша поряд з яскраво вираженим соціальним, антикріпосницьким характером набуває рис національно-визвольного руху. Наївно було б вимагати від Довбуша чітко виражених вимог чи стрункої політичної програми, адже його діяльність припала в складний час розгулу шляхетського терору.

Олекса був виразником стихійних прагнень народу до волі, щастя і соціальної рівності. Він боровся з соціальною несправедливістю як міг і як знав – карав панів, палив або знищував їхні маєтки, допомагав бідним селянам. Ватажок виявився для свого часу прогресивною людиною з певними поглядами на тодішні суспільні відносини.

Тривалість боротьби та маніфести Довбуша підносять його до рівня видатних керівників народно-визвольного

руху України. Історична заслуга Олекси полягає у тому, що йому вдалося організувати розорені феодальною системою групи селян, найбільш радикальну частину населення Прикарпаття на партизанську боротьбу проти панів.

А його гасло “Смерть панам!” привернуло до Довбуша багато спільників. Опришки бачили його неабиякий військовий та організаторський талант. Він був символом мужності та нескореності. Тому про нього складено безліч переказів, оповідань, пісень і легенд.

Іван Франко в одній з своїх ранніх книг писав: “На кого надіялися слабі, бідні та утиснені? – На Довбуша! Хто був окрасою наших гір, начальником наших легенів? – Довбуш!”

Крім Івана Франка, понад 100 діячів науки і культури України, Польщі, Угорщини, Молдови високо оцінили діяльність Олекси Довбуша.

Жінка, яка варта уваги

Сьогодні варто згадати про відважну постать в українській історії, адже про таку жінку мають знати всі.

Марія Лабунька (Ровенчук) очолила у 1944-1946 роках жіночу мережу ОУН округи «Батурин» під псевдонімом Ірина Сурмач. Кому-кому, а от їй відваги не позичати. Марія у 1948 році змогла пробитися на Захід з рейдуною групою УПА.

Вона народилася 12 лютого 1924році у славному селищі Печеніжині на Івано-Франківщині. Життєвий шлях Марії був не з простих. Юні роки випали на час Другої світової війни. У той час Україна знаходилась між двома тоталітарними окупантами – червоною більшовицькою імперією та гітлерівською фашистською Німеччиною.

Для українського народу в тій ситуації не було іншої альтернативи, як власними силами змагатись за свободу українського народу. Молодь широко приєднувалась до боротьби за незалежність України. Таким чином Марія спершу стає членом Юнацтва ОУН, а згодом стає активним членом Української Повстанської Армії.

Перед відділами УПА не було надій на перемогу, але Марія з побратимами у 1948 році опинилась у Західній Німеччині, в американській зоні. Там їй усміхнулася доля. Вона вписалась на студії історично-філософського факультету Українського Вільного Університету. У 1955 році емігрувала до США. Там брала участь у житті української громади.

Померла 17 жовтня 1996 року, похована на кладовищі святого Андрія.

Галопом по Івано-Франківщині

Фото Андрія Цупа

улюблений час – перекусити. Завітали на Бограч у заклад із однойменною назвою, з напоїв обрали узвар. Наш скромний обід обійшовся у 950 гривень. Дорогою додому мама змусила мене зупинитись й купити грибів, як же без цього.

Андрій ЦУП

Після важких робочих тижнів, зробити собі короткий вікенд – стане справжнім моральним й фізичним задоволенням.

Саме із такою ідеєю я відпрацьовував останні робочі години п'ятниці 20-го серпня. Метою була спонтанна поїздка, звісно, довелося трішки спланувати (підготувати авто, визначити маршрут, скласти багаж, та поставити мітки із основними пунктами призначення).

Разом із своїми батьками та сестрою о 6-й ранку ми покинули Золочів. Першим ділом було вирішено зробити замір на цю подорож у 500 кілометрів.

Було кілька варіантів маршруту, усі вони вели до одного місця – Буковелю. Обрали найкоротший, через Дрогобич, далі на Яремче. Понад сто кілометрів й «такий сякий» шлях нарешті змусив нас виїхати на франківську дорогу, й наступні 110 кілометрів до Яремча пролетіли дуже швидко.

Перша проблема із якою ми зіткнулися це відсутність вільного місця аби залишити машину, тому ми кружляли гірською дорогою доки не натрапили на вільне місце поблизу закладу харчування, де стояв надзвичайно приємний запах соковитого м'яса. Придбали вина, зробили

кілька красивих світлин та посковзнувшись на мокрому камені – поїхали далі.

Дорогою до Буковелю (40км) вирішили зупинитись біля «Перевернутого будинку» аби чогось перехопити. Весь цей час ми обмірковували наші подальші дії – «Гуцул Ленд». Дорога туди простягалася через увесь Буковель й була дуже повільною через обмежувальні знаки. Обравши стоянку, ми залишили автомобіль й відправились до гуцулів. Ціни там не гуцульські, а скоріше одеські. За вхід на чотирьох ми заплатили 800 гривень. У парку була можливість ознайомитися ближче із традиційним колоритом. Нарешті настав

Легенда про кохання Синь і Вира

Славнозвісне озеро Синевир оповите багатьма легендами. Сьогодні розповідь перекази, які давним-давно передаються з вуст у вуста про кохання Синь і Вира.

Колись дуже давно жив на світі заможний та власний граф. І всі навколишні землі та поселення належали тільки йому. Місцеві займалися тим, що вміли: випасали худобу та вирубували ліс. Певна річ, на користь свого графа. До всіх був строгий вельможа, окрім своєї єдиної доньки з бездонно блакитними очима. Саме за це дівчинка отримала своє ім'я – Синь. Якось графові потрібно було поїхати до лісу проконтролювати процес заготівлі деревини. І вже юна Синь попросила батька взяти її з собою.

А той не зміг відмовити улюбленій дочці. Зачарована красою лісу дівчина незчулася, як заблукала. І тут їй допомогла прекрасна музика, яка лунала звіддала.

Попрямувавши на звуки флюяри, Синь натрапила на пастуха Вира. Зустрівшись поглядами, вони покохали один одного щиро і навіки. Та, на жаль, їхнє кохання одразу було приреченим. Не могла дівчина знатного роду вийти заміж за бідного чабана. Тож дізнавшись про захоплення дочки, граф заборонив зустрічі. Та для закоханих це не стало перешкодою. Тому батькові прийшлося наказати слугам убити нещасного хлопця.

Не придумавши нічого кращого, ті скинули на Вира кам'яну брилу і навечно поховали його під нею. Нещасна дівчина вже нічим не могла допомогти коханому. Від розпачу у Сині полилися гіркі сльози, і було їх так багато, що перетворилися вони на величезне озеро, в, якому вода чиста немов сльоза. А розчулені історією люди назвали водойму Синевир – в честь закоханих.

Ще одна легенда розповідає також про нероздільне кохання багатого парубка Вира та бідної сироти Ксені. На місці, де тепер озеро, колись було стійбище, вівчарі виготовляли молочну продукцію. Саме тут вперше зустрілися юнак з дівчиною.

Вир одразу покохав надзвичайну вроду Ксенії, а от вона не одразу відповіла взаємністю. Не того, що не кохала, а того, що знала – нема у них майбутнього. Закоханий хлопець таки зумів переконати Ксеню пірнути з головою в почуття. Діватися було вже нікуди – дівчина завагітніла. Вирушила залякана дівчина маминими словами, що нікому не буде потрібна в гори до коханого. Дорогою відчула наближення пологів і вже перед самим стійбищем закричала: «Коханий мій, Вире!» Нещасна дівчина і дитина померли під час пологів. З горя хлопець видерся на найвищу смереку і кинувся на гостру скалу.

Взято з туристичного порталу Karpaty.love

Місто, яке відродилося з попелу

Коломия – досить відоме місто. Про нього чули не тільки в Україні, а й за кордоном. Це не дивно. Коломия – це місце, де минуле переплітається з сучасністю. Воно одне з найцікавіших галицьких містечок України. Якщо ви хочете розглянути всі популярні місця, то не знаю чи вистачить їй доби. Сьогодні хочу занурити вас у його історію, щоб по-іншому подивитися на місто.

Коломиє, звідки така назва?

Існує кілька гіпотез стосовно походження назви міста – від імені галицького короля та угорського королевича Коломана; від ідола Мия; від сполучення іменника "коло" і дієслова "мити"; від чоловічого імені Коломий; від хорватського слова "коломиє" (глибока вибоїна, наповнена водою). Остання версія вважається найбільш достовірною, бо на території Прикарпаття у VII-X ст. перебували племена білих хорватів.

Коломиє, скільки тобі?

Почнімо з того, що

перша згадка про місто міститься у Галицько-Волинському літописі під 1240 роком. Тому є всі підстави вважати, що воно зародилося набагато швидше. Офіційно Коломиї вже 781 рік. Ви думаєте, що це багато? А що тоді скажете про те, що на її теренах виявили сліди перебування племен-носіїв трипільської культури віком майже шість тисяч років. Лише задумайтеся про це.

Коломиє, чому ти місто-фенікс?

З 1498 року османи почали нападати на Покуття, тоді ж зруйнували місто. Відтоді вони майже щороку повторювали це. У 1502 та 1505 роках Коломия була спалена. На жаль, це ще далеко не кінець, адже горіла вона також у 1513, 1520, 1594 роках. А 1589 рік став один з найважчих – місто було знищене дощенту, населення – вирізане або забране в полон. І на цьому вони не зупинилися. У 1612 році ще тричі напали на Покуття, у 1618 році – чотири рази, у 1621 та 1624 роках – по два рази. Але все ж таки після такої

великої кількості Коломия змогла відродитися. Повстати з попелу. Хіба це не феномен?

Коломиє, що по патріотизмі?

У всі часи тут жили люди у яких замість крові по венах текла віра в українство.

Коломия славилася і козаками, і опришками, і січовиками... Вороги їх боялися. Намагалися багато разів знищити, але могли лише фізичне. Їхній дух не помирав – жив у кожному серці містян. Їхня віра перемогла все.

Вже у 1830 році в середовищі місцевої національної інтелігенції твердо сформувались погляди щодо відродження української мови, культури, народних традицій. Цьому, зокрема, сприяла ідейна діяльність Руської трійці. У цей час закладались основи громадсько-політичних і культурно-мистецьких традицій у Коломиї – був відкритий перший у Галичині театр, відкрилась читальня.

Скасування панщини у 1848 році в Австрії та революційні події по країнах держави спричинили самоорганізацію українського політичного життя.

З березня 1918 року в Коломиї відбулося Свято миру і державності, в якому взяли участь близько 30 тисяч жителів Покуття і Гуцульщини. Учасники цих народних зборів вимагали об'єднання всіх українських земель Галичини в окремий коронний край із окремим

сеймом, намісником і українською адміністрацією. У ніч на 1 листопада 1918 року український військовий комітет перебрав владу в Коломиї. Сотні жителів міста пішли добровольцями в УГА. Місто стало осередком національного руху.

Коломиє, що по розвитку?

Новий етап у розвитку міста настав після 1866 року, коли розпочався рух на залізниці. У Коломиї та навколишніх селах побільшало дрібних підприємств, цехів, майстерень, зросло лісопильне та цегельне виробництво, нових висот досягла торгівля. Пізніше був споруджений нафтопереробний завод. У 1910 році в Коломиї було 42,7 тисячі мешканців. Для порівняння, у Івано-Франківську – 33,3 тис., Тернополі – 33,9 тис.

На початку ХХ сторіччя Коломия була одним із найбільших міст Галичини. За кількістю жителів місто поступалося лише Львову, Кракову та Перемишлю.

Там по-таємному тихо

Ранок. Я розплющую очі. Моє втомлене тіло після вчорашнього подвигу, а, власне, героїчного «майже» сходження на Говерлу відмовляється прощатися із тепленьким ліжечком. Зліва від мене потихеньку прокидається Міла, яка дякує світу, що вижила після свого першого знайомства з горами.

Щаслива. З-за відчиненого в нашій кімнаті вікна лунає спів пташок, а ніжне, немов шовк, трішки прохолодне, чисте, гірське повітря незграбно влітається у моє скуйовжене волосся після сну. Час вставати. Час збирати свої речі у валізи, адже сьогодні ми, натхненні вчорашніми пригодами в Карпатах і затишком у домі, який нам створили дядько Тарас із тіткою Любою, повертаємось додому. Але не одразу, адже сьогодні в нас запланована поїздка у село Рунгури, що неподалік від Печеніжина, де знаходиться криївка. Або, як каже бабуся Василина, бункер.

Чую: уже й Настя з Юлею також прокинулися. Тепер не лячно когось розбудити. Підіймаюся. Поспіхом складаю одяг, умиваюся, фарбуюся. Спускаюсь на перший поверх, аби побажати доброго ранечку дядьку Тарасу й тітці Любі й повідомити, що ми з дівчатками вирішили повертатися у свої рідні містечка вже сьогодні. Вони спантеличені, адже хотіли, щоб ми ще погостювали.

Після вкотре смачного сніданку, ми дружно з сім'єю Варчуків сідаємо в автомобіль й вирушаємо в

Фото Юлії Варчук

Рунгури. Відверто, назва села викликало у мене якісь дивні, таємні, моторошні, думки. Та й загалом занепокоєння, адже шкільні знання з історії про криївку поверталися у мою голову. Їдемо. Дивлюся у вікно й підсвідомо починаю малювати у своїй уяві криївку. Малювати тих людей, тих патріотів, тих відважних, які віддали життя за рідну Україну. Проте те, що я собі описала, чи то все ж змалювала в думках, було лише здогадкою, чи то оманю після того, як ми зустріли дядька Юлі, Петра, який про криївки знає чимало, адже цікавиться історією. Його любов до України відчувалася із перших його слів. Він любить свою домовку. Він любить свою мову. Він цінує своїх предків. Того ж навчає своїх дітей.

Ми підіймаємось на невисоку гору. Під ногами чути потріскування сухого листя. Водночас усі чемно слухаємо те, що нам каже дядько Петро. Я вже починаю захоплюватись його пристрасстю до українського минулого,

сьогодення й майбутнього. Ми майже добралися до місця призначення. Бачимо меморіал. Хрест, на ньому прикріплена табличка з іменами тих, які пожертували собою задля незалежності нашої держави. З іменами тих, хто потайки будував криївку місяцями, ховав у кишнях глину, кидав її у річку поблизу, аби приховати сліди від жорстокої радянської влади. Я дивлюся у небо. Дивлюся на зелене листя. Дивлюся на сонце. Мурашки по шкірі від розповідей дядька Петра. Своїх емоцій я не розумію. Чи то сумно, чи то бентежно. Але відчула приємні нотки, коли дядько Петро назвав мене своєю землячкою, адже мій рідний Бучач не так вже й далеко від Івано-Франківщини. Стало тепло на душі.

Ми підіймаємось вище кривою дорогою, засипаною камінням. Підійматися стає усе складніше. Уявляю «Чавуна», «Каменя», «Підкову», яким важко було там ходити, несучи у кишнях купки глини, непомітно, аби не знайшли вороги їхню схованку.

Майже на місці. Я бачу на землі маленькі дверцята, за ними – темна яма, від якої пахне сирістю, холодом, нелюдськими умовами життя. Дядько Петро каже, що взимку вони не виходили звідти місяцями, аби не залишати слідів на купках зі снігу. Вони довгими тижнями не вдихали свіжого повітря, не бачили сонячного світла, не милувалися блакитним ясним небом,

не чули шепіт листя, не бачили своїх рідних.

Голодували. Із каменем на душі ми спускаємось старими, гнилими сходами в криївку. Стіл. На ньому друкарська машинка, старий посуд, присипаний пилюкою, брудом.

Чотири дерев'яних ліжка. На одному з них – малесенька тарілочка зі свічкою, те єдине світло, яке їх зігрівало. На стіні – світлини тих героїв, які (просто не вкладається у моїх думках) місяцями жили у темряві. У тисняві. Без їжі. Без води. Із мишами. Та вони знали заради чого й заради кого проживають ці муки.

Дивлюся на фотографії. На них – усміхнені обличчя молодих хлопців, молоді «Ориси», яка у криївці народила «Богуну» сина. Новонароджений малюк також жив тут, допоки батьки «Ориси» не забрали внука з донькою.

Я стою. Від п'яти хвилин перебування у криївці мені вже не собі. А вони ховалися тут більше сотні днів. Допоки не з'явився зрадник, який розповів радянській владі про місце розташування цієї криївки. Аби архівні документи не потрапили до рук ворогів, повстанці спалили усі папери, а потім кожен сам себе застрелив...

Тут зачалися їхні душі. Сховалися їхні голоси. Тут по-таємному тихо.

«Хочеться зробити щось для країни», – промовила тітка Люба.

Софія КОВАЛКО

Гороскоп:

Погода у Тернополі

Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1 лис ☀️ +11 мін: +1	2 ☁️ +11 +4	3 ☁️ +12 +7	4 ☁️ +15 +8	5 ☁️ +16 +6	6 ☁️ +10 +4	7 ☁️ +10 0
8 ☁️ +10 +3	9 ☁️ +8 +1	10 ☀️ +12 +1	11 ☁️ +7 +2	12 ☁️ +7 +3	13 ☁️ +7 +3	14 ☁️ +7 +3
15 ☁️ +6 +2	16 ☀️ +5 0	17 ☀️ +4 0	18 ☀️ +4 -1	19 ☀️ +5 -1	20 ☀️ +5 -1	21 ☁️ +4 -1
22 ☁️ +3 +1	23 ☁️ +3 0	24 ☁️ +3 -1	25 ☁️ +3 0	26 ☁️ +3 0	27 ☁️ +2 -2	28 ☀️ +3 -2
29 ☁️ +3 -1	30 ☁️ +3 +1	1 груд ☁️ +2 0	2	3	4	5

Овен: Час діяти! Сьогодні все залежить від тебе.

Телець: Прийшов час розслабитися, а це означає: поїхати у гори, запалити камін, налити у бокал вина та насолоджуватися краєвидами.

Близнюки: Трембіта тебе кличе. Я вірю, що ти знайдеш у собі сили, щоб прислухатися до неї.

Рак: Сьогодні краще не виходити з дому.

Лев: Нехай весь світ побачить твої "ікла".

Діва: Час підкорити гори.

Терези: Твій гуцул чи гуцулка вже зовсім поруч, озирнись.

Скорпіон: Цього тижня буде пропозиція від якої не зможеш відмовитися.

Стрілець: Сьогодні тобі потрібно попрацювати, щоб на вихідних насолодитися відпочинком.

Козеріг: Вже скоро ти відвідаєш Карпати.

Водолій: Прояви ніжність до себе – з'їзди у Верховину, щоб скуштувати бринзу.

Риби: Цього тижня на тебе чекає приємний сюрприз.

Яблунів - мальовниче село у Карпатах

Бувало туриста вже не здивуєш живописними та безкраїми гірськими пейзажами, а от водоспади, скільки їх не побачиш, - завжди щось нове. Так і у цьому випадку. Водоспад Рушір - неймовірної краси водойма, яка наділена магичною силою. Так, саме така сила гірської річки зуміла пробити у твердому непорушному камені свій шлях.

Не менш дивовижним і улюбленим серед туристів є Лебедине озеро. Під кришталево чистою водою важко роздивитися дно, адже мінімальна глибина - 5 метрів, максимальна - 12 м. Головна особливість водойми у тому, що оточена вона рідкісними буковими лісами та луками в усьому. Тому особливий відпочинок тут влітку, коли можна розбити намет і в оточенні густих лісів безкінечно вдивлятися у водяну безодню, наповнену вечірніми зірками.

Тільки потрібно остерігатися лісових мавок та русалок, кажуть, що неодноразово при місячному світлі вони виглядали зі своїх сховків.

На березі Лебединого озера наочно можна побачити зникаючі види рослин, занесені до Червоної книги України. До прикладу серед рідкісних екземплярів тут ростуть малаксит однолистяний та карпатська орхідея.

Букові ліси для місцевого населення - справжнє багатство. Ще за радянських часів ліси масово вирубували, а з плодів бука виготовляли рідкісну букову олію. За своїми властивостями та користю вона набагато краща за соняшникову. Щоправда її рідкість полягає у тому, що плоди бука добуваються важким трудом. Та й потрібно їх дуже багато, щоб вийшла достатня кількість олії.

Взято з туристичного порталу Karpaty.love

Фото взято з відкритих джерел